

Gemeente Brummen Managementletter

Tussentijdse controle 2014

The EY logo consists of the letters 'EY' in a bold, sans-serif font.

Building a better
working world

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 89 70
ey.com

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Brummen
Postbus 5
6970 AA BRUMMEN

Arnhem, 9 februari 2015

RREK-9TGBWE/JD/mm

Managementletter tussentijdse controle 2014

Geacht college,

Hierbij presenteren wij onze managementletter 2014. Deze rapportage geeft een beeld van uw organisatie in 2014. Uw raad heeft ons de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2014 van uw gemeente te controleren. Onze tussentijdse bevindingen rapporteren wij door middel van deze managementletter.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen, die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor het management en het college.

Door omstandigheden is er tussen het moment van het uitbrengen van het eerste concept van de managementletter en het definitief uitbrengen ervan een gat van ruim twee maanden gevallen. Hierdoor is een deel van de opmerkingen en aandachtspunten reeds door de tijd ingehaald en niet meer actueel.

Wij hebben onze conceptbevindingen toegelicht en besproken met de ambtelijke organisatie op 29 januari 2015.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A Drost RA

Inhoudsopgave

1	Dashboard interim-controle	
2	Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?	
2.1	Algemeen beeld	6
2.2	Bestuurlijke aandachtspunten	8
3	Waar staat de gemeente?	
3.1	Procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor	17
3.2	Voortgang interne controle	18
3.3	De inrichting van uw interne controle	19
3.4	Automatisering	20
3.5	Nieuwe wet- en regelgeving	21
3.6	Uitvoering en bevindingen verbijzonderde interne controle	21
4	Aandachtspunten jaarrekeningcontrole	
4.1	Aandachtspunten jaarrekeningcontrole	23
Bijlagen		
1	Totaaloverzicht bevindingen en voortgang	
2	Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen	
3	Reikwijdte en controleaanpak	

Dashboard interim-controle

1 Dashboard interim-controle

Belangrijkste bevindingen interim-controle

- ▶ Interne beheersing over het algemeen goed op orde.
- ▶ Verbijzonderde interne controle wordt meer en meer gebruikt ter verbetering van de interne organisatie.
- ▶ Een uniforme inventarisatie/vastlegging van de belangrijkste risico's en beheersingsmaatregelen om deze risico's af te dekken per proces heeft plaatsgevonden.
- ▶ Grondexploitaties en verbonden partijen; Risico's redelijk in beeld, doorontwikkeling en continue monitoring van belang.
- ▶ Aanbestedingen: organisatie is zich voldoende bewust van de nieuwe regelgeving. De jaarlijkse crediteurenanalyse en aanvullende werkzaamheden hebben nog niet plaatsgevonden.
- ▶ Risicomanagement is als proces goed op orde, er vindt periodieke herijking plaats.

Ontwikkelingen omgeving gemeente Brummen

- ▶ Vpb-plicht overheidsondernemingen: gevolgen zijn op hoofdlijnen bekend. De nadere analyse en de impact op de eigen organisatie wordt nog in 2014 in kaart gebracht
- ▶ Decentralisaties: gezamenlijk met enkele andere grote partijen zijn de aanbestedingen gedaan. De contracten in het kader van de WMO zijn gesloten. De contracten inzake de jeugdzorg zullen nog voor het einde van het jaar 2014 worden gesloten.
- ▶ Wet markt en overheid: De gemeenteraad heeft tijdig een besluit genomen over de activiteiten welke als algemeen belang worden aangemerkt. Wij raden u aan de motivatie hiervan te toetsen aan de eisen van de ACM en deze te documenteren.

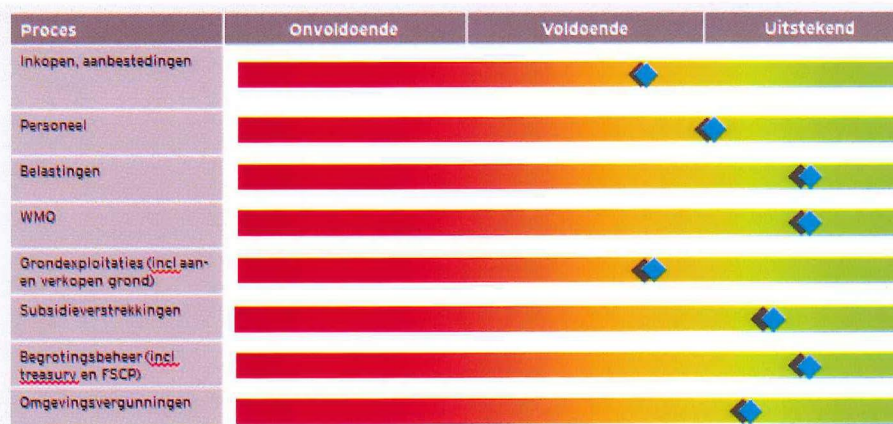
Attentiepunten jaarrekening

- ▶ Grondexploitaties: Herijking van de bij de actualisatie van de grondexploitatie te hanteren parameters leidt wellicht tot een aanpassing van getroffen voorzieningen (positief danwel negatief).
- ▶ Waardering activa: jaarlijkse analyse van de waardering zal moeten plaatsvinden.
- ▶ Verbonden/contract partijen: informatievoorziening moet zodanig worden ingericht, dat dit uw organisatie in staat stelt risico's in te schatten en te monitoren.

Attentiepunten begroting

- ▶ Uit de meerjarenbegroting blijkt dat de algemene reserve eind 2017 weer een positief saldo heeft. De verwachting is dat de algemene reserve, ultimo 2018 € 862.000,- bedraagt. De provincie heeft aangegeven dat het formele beleidskader Zichtbaar toezicht in 2014 reeds is overschreden en dat een eventuele verlenging van de termijn van aanzuivering zal worden meegewogen bij het bepalen van de toezichtvorm over 2015. Dit is nu niet het geval.
- ▶ De bezuinigingen en de wijze waarop het eigen vermogen (algemene reserve) wordt aangezuiverd zullen blijvend uw aandacht vergen.

Ontwikkelingen Bedrijfsvoering

◆ Voorgaand jaar
◆ Huidig jaar

**Wat zijn onze
belangrijkste
bevindingen en
aanbevelingen?**

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.1 Algemeen beeld

Aanpak tussentijdse controle 2014

In deze rapportage zijn onze bevindingen opgenomen naar aanleiding van de tussentijdse controle bij de gemeente Brummen. Onze tussentijdse controle is gericht op de toetsing van de opzet, het bestaan en de werking van de bedrijfsvoering. Tevens beoordelen wij de administratieve organisatie en interne controle op een rechtmatig financieel beheer en een getrouwe informatievoorziening, voor zover van belang voor het verkrijgen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van inkomsten, uitgaven en balansmutaties.

Wij hebben ons gedurende deze controle voornamelijk gericht op de administratieve organisatie en daarin opgenomen maatregelen van interne controle (AO/IC). De in voorliggende rapportage opgenomen bevindingen hebben derhalve voornamelijk betrekking op de inrichting van de organisatie op dit vlak.

Omgeving rondom de gemeente volop in beweging

De decentrale overheden in Nederland zijn volop in beweging. Enerzijds worden omvangrijke wettelijke taken vanuit de overheid gedecentraliseerd naar gemeenten. Anderzijds komt er nieuwe wet- en regelgeving zoals de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting (Vpb) op de decentrale overheden af. De gemeente Brummen is volop bezig deze zaken in haar organisatie in te bedden. In deze managementletter rapporteren we u hoe de gemeente Brummen er voor staat vanuit een financieel en organisatorisch perspectief. De aankomende decentralisaties hebben een enorme impact, enerzijds financieel, maar ook op organisatorisch gebied. De gemeente Brummen is op dit moment nog volop bezig met de inrichting van haar organisatie en de daarmee samenhangende processen. De organisatie van de decentralisaties zal deels in regionaal verband worden opgepakt. Aandachtspunt inzake het oppakken van de decentralisaties in regionaal verband is op welke wijze er verantwoording afgelegd gaat worden aan elkaar dan wel hoe de uitvoerende instanties/organisaties verantwoording af gaan leggen binnen de regio.

Naast de decentralisaties spelen er belangrijke dossiers ten aanzien van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht en de reeds van kracht zijnde Wet Markt en Overheid. Wij stellen vast dat uw gemeente volop met deze ontwikkelingen bezig is.

Voldoende opvolging bevindingen 2013

Op basis van onze interim-controle 2014 hebben wij vastgesteld dat binnen de gemeente Brummen wordt gewerkt aan de verbetering van de procesbeheersing. De organisatie heeft op onderdelen opvolging gerealiseerd ten aanzien van de bevindingen die wij vorig jaar hebben gerapporteerd.

Een meer gedetailleerd overzicht van de opvolging van bevindingen kunt u in hoofdstuk 2.3 terug vinden.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.1 Algemeen beeld

Uw processen in de basis goed op orde, doorontwikkeling mogelijk

Concluderend kunnen wij hierom stellen dat overeenkomstig vorig jaar de processen van uw gemeente in de basis goed op orde zijn en dat de beheersing adequaat is. Ondank dat de processen in de basis op orde zijn, hebben we nog wel een aantal aandachtspunten. Deze kunt u terug lezen in de detailbevindingen.

Gemeentefinanciën aan onzekerheden onderhevig

Door de aangekondigde rijksmaatregelen, de terugloop van eigen inkomsten en aanzienlijke afboekingen van de grondposities in het verleden staat gemeente Brummen de komende jaren voor een forse uitdaging. Dit te meer doordat ook de afgelopen jaren al meerdere bezuinigingsrondes zijn geweest, en er de komende jaren nog meer bezuinigingsmaatregelen zullen plaatsvinden.

Op basis van de bezuinigingsmonitor blijkt dat u van de in de afgelopen jaren ingezette bezuinigingsmaatregelen 71% heeft weten te realiseren. In paragraaf 2.2 wordt nader ingegaan op de status van de bezuinigingsmaatregelen.

IT-omgeving

Omtrent de IT-omgeving hebben wij nog geen werkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden staan gepland voor januari.

De aandachtspunten die hieruit naar voren komen zullen wij rapporteren in het verslag van bevindingen bij de jaarrekening. Mochten hier ernstige tekortkomingen blijken zullen wij u hiervan eerder op de hoogte stellen.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Top 4 aandachtspunten	<p>Wij onderkennen met u de volgende belangrijke aandachtspunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Weerstandsvermogen, meerjarenbegroting en bezuinigingen 2. Grondexploitaties 3. Decentralisaties 4. Risicomanagement 5. VPB plicht
Meerjarenbegroting is sluitend, maar aandacht voor de weerstandsreserve blijft benodigd	<p>Op 28 oktober 2014 is de Meerjarenprogrammabegroting 2015 - 2018 door de raad vastgesteld. Hoewel de afgelopen jaren omvangrijke bezuinigingen zijn geweest zult u de komende jaren verder moeten blijven bezuinigen om de negatieve algemene reserves weer aan te kunnen zuiveren. Op grond van de meerjarenbegroting zal er eind 2017 weer sprake zijn van een positieve algemene reserve ter grootte van € 359.000,- (eind 2018 is dit begroot op € 862.000,-).</p> <p>In de meerjarenbegroting 2015-2018 geeft u aan dat ook na 2018 nog sprake zal moeten zijn van begrotingsoverschotten om de weerstandsreserve ook op niveau te krijgen.</p>
Reactie provincie op uw begroting 2014	<p>Op 29 januari 2014 heeft de provincie een reactie gegeven op de door u ingediende begroting 2014. Evenals in 2013 staat uw gemeente onder repressief toezicht van de provincie. De provincie stelt dat de begroting 2014-2017 in structureel en reëel evenwicht is. Als gevolg van de in 2011 genomen forse verliezen op de grondexploitaties heeft de gemeente Brummen een negatieve weerstandsreserve en een negatieve algemene reserve. U heeft in de jaren daarna forse bezuinigingsmaatregelen aangekondigd die zouden leiden tot een positieve weerstand- en algemene reserve in 2016. In de periode 2012 en 2013 bent u er in geslaagd om een positief resultaat te realiseren waarmee u de algemene reserve voor een deel hebt kunnen aanzuiveren, mede dankzij het succesvol implementeren van meerdere bezuinigingsmaatregelen.</p>
Risico ten aanzien van de toezichtvorm	<p>De provincie geeft aan dat de vertragingen in het realiseren van de bezuinigingen, en daarmee het aanzuiveren van het weerstandsniveau, formeel de beleidsregels van het beleidskader Zichtbaar Toezicht met de vaststelling van de begroting 2014-2017 overschreden. Vooral nog heeft de provincie geen wijziging in de toezicht vorm ingesteld. Op basis van de meerjarenbegroting 2015-2018 kunnen wij concluderen dat er geen verdere vertraging optreedt met betrekking tot de aanzuivering. Ook in deze begroting zal er vanaf eind 2017 sprake zijn van een positief eigen vermogen.</p>

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Omvang en voortgang
bezuinigingen

Tot op heden heeft u 71% van het totaal van de in de afgelopen jaren afgekondigde bezuinigingsmaatregelen weten te realiseren. Circa 20% van de maatregelen loopt nog en 10% is niet gerealiseerd.

De omvang van de totaal te realiseren bezuinigingen in 2014 is € 2,2 miljoen, waarvan reeds € 1,8 miljoen is gerealiseerd. Daarmee is ruim 83% van de bezuinigingen die voor 2014 zijn afgekondigd behaald. De bezuinigingen die in 2014 definitief niet behaald zijn hebben een omvang van slechts € 11.000,-. De bezuinigingen waarvan het op dit moment onzeker is of deze worden behaald hebben voor een groot deel betrekking op de verkoop van gronden (derhalve een incidentele verhoging van de baten). Voor de verkoop van gronden en landerijen was voor 2013 en 2014 een opbrengsten post van € 450.000,- begroot. Het is tot op dit moment onzeker of deze opbrengsten zullen worden gerealiseerd.

Monitoring bezuinigingen

Wij onderkennen dat uw gemeente een aanzienlijk deel van de bezuinigingsmaatregelen heeft weten te realiseren. De afdeling Beleid en Bedrijfsvoering heeft een regiefunctie voor wat betreft de realisatie van de getroffen bezuinigingsmaatregelen.

De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. Voorafgaand aan de MT rapportages worden de bezuinigingsmaatregelen door de afdeling Beleid en Bedrijfsvoering besproken met de betreffende afdelingen. Eventuele afwijkingen tussen realisatie en begroting worden hier ook besproken. Bovendien wordt toegelicht wat de oorzaken zijn van bezuinigingsdoelstellingen die niet zijn gerealiseerd of waarvan de realisatie onzeker is.

Rapportage aan de raad

In de reguliere bestuursrapportages wordt (twee keer per jaar) aan de raad gerapporteerd, echter wordt niet specifiek ingegaan op de realisatie van de bezuinigingen.

Conclusie

Wij zijn van mening dat door bovengenoemde aanpak een goed draagvlak is gecreëerd voor de taakstelling waar de gemeente voor staat en waarborgen zijn getroffen om (indien noodzakelijk) tijdig te signaleren of aan de doelstellingen is voldaan.

Echter raden wij u aan ook de raad periodiek te informeren over de bezuinigingen.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Toelichting op wetsvoorstel Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen

Op Prinsjesdag 2014 heeft het Kabinet het wetsvoorstel Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen aan de Tweede Kamer verzonden. De nieuwe wetgeving is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Uitgangspunt op basis van het wetsvoorstel is dat overheidsondernemingen belastingplichtig zijn, tenzij een wettelijke vrijstelling van toepassing is. Van (het drijven van) een onderneming is sprake indien met een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal wordt deelgenomen aan het economische verkeer met het oogmerk om winst te behalen. Het winstoogmerk is geobjectiveerd in die zin dat dit geacht wordt aanwezig te zijn, indien meer dan incidenteel overschotten worden behaald. Indien dit niet kan worden vastgesteld, wordt toch een onderneming aanwezig geacht in het geval activiteiten worden verricht waarmee in concurrentie wordt getreden. Indien sprake is van een onderneming is mogelijk één van de vier algemene vrijstellingen van toepassing. Interne activiteiten die voor de eigen kring worden verricht, leiden in beginsel niet tot belastingplicht, omdat geen sprake is van deelname aan het economische verkeer.

Gevolgen zijn op hoofdlijnen bekend en verwachte financiële impact wordt berekend

Wij constateren dat de gemeente Brummen bekend is met deze nieuwe wet en de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting in december 2014 nog in beeld gaat brengen. Hiervoor wordt een externe deskundige ingehuurd.

De planning is dusdanig ingericht dat de activiteiten die onderwerp van de Vpb plicht zijn voor het einde van 2014 geïnventariseerd zijn. Wij adviseren u dan ook zo spoedig mogelijk na het in kaart brengen van de verwachte financiële impact een plan van aanpak op te stellen voor de verdere implementatie van de vennootschapsbelastingplicht. Wij raden aan om het jaar 2015 als implementatiejaar te gebruiken.

In ons accountantsverslag zullen wij u verder informeren over de voortgang van de implementatie van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting.

Decentralisaties in de zorg

Door de decentralisaties in de zorg verkrijgen gemeenten meer/nieuwe overheidstaken als het gaat om het verlenen van zorg aan haar inwoners. Een veelal (vooralsnog) onderschoven aandachtspunt hierbij zijn de fiscale gevolgen voor de heffing van btw, loonheffingen en vennootschapsbelasting. Bij het aangaan van nieuwe (samenwerkings)overeenkomsten kunnen de fiscale gevolgen voor gemeenten onbedoeld nadelig uitpakken. Om het eventuele fiscale nadeel voor de gemeente Brummen tijdig te ondervangen adviseren wij u dit aandachtspunt nader te beoordelen.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Wet markt en overheid

Doel van de nieuwe wet Markt en Overheid is om concurrentievervalsing bij economische activiteiten door overheden te voorkomen. Op die activiteiten waar de wet van toepassing op is, dient de gemeente zich te houden aan een viertal gedragsregels, waaronder de plicht samenhangende kosten integraal door berekenen. Ook dient de gemeente te documenteren welke economische activiteiten zij verricht en welke activiteiten onder de toepassing van de gedragsregels vallen. Voor die activiteiten dient tevens de integrale kostprijsberekening te worden gedocumenteerd. Indien de gedragsregels niet van toepassing zijn op een economische activiteit, doordat bijvoorbeeld een activiteit in het algemeen belang wordt verricht, dient de gemeente te onderbouwen waarom de gedragsregels niet van toepassing zijn.

De gemeenteraad van de gemeente Brummen heeft een besluit genomen over de activiteiten waarop de wet Markt en Overheid niet van toepassing zal zijn en die het algemeen belang dienen. Wij adviseren u de motivatie goed te documenteren en te toetsen aan de eisen van de Autoriteit Consument & Markt.

Risicomanagement

Gemeente Brummen kent een zekere mate van integraal risico management. Jaarlijks worden de risico's geïnventariseerd waarbij de analyse uitgaat van de in de programma's opgenomen taken. De afdelingsmanagers zijn de risicomangers van de aan hen toevertrouwde taken. In het proces van de risicoanalyse vindt allereerst een inventarisatie plaats vervolgens worden de risico's geanalyseerd en beoordeeld. Tenslotte beoordeelt de gemeente in hoeverre de risico's zijn afgedekt.

De mogelijke financiële impact van de geïdentificeerde risico's is sinds 2009 gereduceerd met circa een half miljoen. In 2014 heeft er inmiddels een herziening van de risico's plaatsgevonden. De financiële risico's als gevolg van de decentralisatie zijn aanzienlijk gedaald. Dit is het gevolg van meer duidelijkheid over de te verwachten kosten. Hierentegen zijn andere risico's van incidentele aard toegevoegd aan het overzicht.

Op basis van de risicoanalyse heeft de gemeente Brummen het maximale risico gekwantificeerd. Op dit moment zijn de beschikbare middelen onvoldoende om de potentiële risico's te dekken. Om de weerstandscapaciteit tot een voldoende niveau aan te zuiveren heeft u aanzienlijke bezuinigingen doorgevoerd en zullen ook de komende jaren bezuinigingen worden uitgevoerd. Wij onderstrepen graag nogmaals het belang van de realisatie van de begrote bezuinigingen.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Transities

Uw gemeente staat aan de vooravond van de grootste overheveling van taken die de decentrale overheid ooit heeft meegemaakt. Nieuwe wetten, nieuwe doelgroepen, maar bovenal een nieuwe werkwijze worden met ingang van 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dichtbij de burger, een integraal en goed afgestemd zorgaanbod op het terrein van participatie, WMO en jeugd. De impact van de decentralisaties op uw gemeente is op allerlei terreinen erg groot. Allicht onderkennen wij als uw accountant natuurlijk dat de dienstverlening aan de zorgcliënt van cruciaal belang is, zodat de zorg aan hen toekomt die dat nodig hebben. Wij richten ons echter natuurlijk vooral op de bedrijfsvoeringsaspecten. Ten aanzien van de bedrijfsvoeringsaspecten hebben wij middels een interview en een vragenlijst de situatie van uw gemeente in beeld gebracht. Het algemene beeld is dat de gemeente voor wat betreft de implementatie goed op koers ligt, maar dat nog wel diverse zaken moeten worden geregeld. Hieronder en op de volgende pagina wordt dit nader toegelicht.

Status van uw gemeente Beleidskaders

De beleidskaders zijn reeds vastgesteld door de raad van uw gemeente. De verordeningen zijn deels vastgesteld, in december 2014 zullen de overige verordeningen vastgesteld worden. De financiële impact van de transitie is opgenomen in de meerjarige programmabegroting.

Processen

De komst van de drie nieuwe wetten vraagt om het vaststellen van nieuwe processen: (solide) probleemanalyse, indicatiestelling, toegang en toeleiding naar zorgverlening. De keuze van een tweetal wijkteams zal leiden tot een andere manier van organiseren (ordening) van voorzieningen, tot een andere manier van vaststellen van de behoefte (keukentafelgesprek) en tot een andere manier om de ondersteuning te bepalen (één gezin-één plan: een arrangement van eigen kracht, vrijwillige inzet en professionele hulp). Dit heeft juist een groot effect op de inrichting van de P&C en onderliggende inrichtingsprocessen. Mede als gevolg van risicodeling of risicobeperking ontstaat meer regionale samenwerking, vooral op het gebied van de jeugdzorg. Aangezien al een aantal taken regionaal belegd zijn (uitkeringen, re-integratie, WSW, WMO hulp bij huishouden en voorzieningen) zal hierbij deels kunnen worden aangesloten bij bestaande processen. Binnen uw gemeente zal de verdere uitwerking hiervan in de komende maanden nog nader vorm moeten krijgen. U verwacht de beschrijving van de processen en de implementatie van key controls eind december 2014 gereed te hebben. Wij onderstrepen het belang van deze deadline aangezien de borging van rechtmatigheid van de bestedingen wordt ondersteund door een heldere procesgang en adequate key controls. Tevens verzoeken wij u binnen uw interne controleplan rekening te houden met de nieuwe processen en de daarbij uit te voeren verbijzonderde interne controles.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Rollen, taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden

Het is cruciaal dat op korte termijn duidelijkheid bestaat over rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De decentralisaties betreffen nieuwe taken en vragen om een andere manier van werken. Wij hebben begrepen dat de bevoegdheden structuur momenteel in ontwikkeling is en naar verwachting eind 2014 gereed is. Aan te bevelen is om de inrichting van rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de realisatiefase verder uit te testen en voor zover nodig aan te passen. Indien noodzakelijk zullen hiervoor aanpassingen in de mandaatregeling moeten worden doorgevoerd.

Samenwerking

Voor de invoering van de decentralisaties wordt intensief samenwerking gezocht met regionale partners. Binnen uw gemeente is vooral sprake van projectorganisaties en samenwerking op het gebied van regionale inkoop en regionale werkbedrijven.

U geeft aan dat regionaal samenwerken voor de hand ligt.

Wij hebben begrepen dat er geen samenwerkingsovereenkomsten zijn opgesteld tussen de gemeente Brummen en de samenwerkingspartners. Dit hoeft niet omdat u reeds samenwerkt met verschillende gemeenten op het gebied van inkoop en regionale werkbedrijven. Uw gemeente heeft inzicht in de ketenpartners die van belang zijn om tezamen activiteiten uit te kunnen uitvoeren. Wij merken op dat de exacte kaders en randvoorwaardelijke aspecten van samenwerkverbanden nog niet concreet zijn. Volgens planning zouden deze eind december 2014 gereed moeten zijn. Wij merken hierbij op dat het belangrijk is om de samenwerkingsverbanden en de tussentijdse informatievoorziening op te nemen in de P&C cyclus. Ook zal een adequate bescherming van privacy rechten en ICT-beveiliging een belangrijk aandachtspunt moeten zijn. Onderdeel van onze controle is een beoordeling van de IT-organisatie. De IT-aspecten rondom de decentralisaties zijn hierin een aandachtspunt. Wij zullen hierover indien nodig apart rapporteren in ons accountantsverslag.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Opdrachtgeverschap aanbieders

Bij de taken die worden uitbesteed aan uitvoeringsorganisaties heeft de gemeente de regierol en neemt daarmee een positie in als opdrachtgever. De uitvoeringsorganisatie krijgt het mandaat van de gemeente en zal verantwoording af moeten leggen aan haar opdrachtgever. De aanbestedingen voor WMO zijn inmiddels uitgevoerd. De aanbesteding voor jeugdzorg komt naar alle waarschijnlijkheid in de komende maanden tot een afronding.

Met betrekking tot de totstandkoming van contracten is het van groot belang afspraken rondom prestatie- en financiële (incl. rechtmatigheid) verantwoording correct worden opgenomen. De contracten die zijn afgesloten moeten o.a. tot uitdrukking worden gebracht in de 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' van de jaarrekening 2014.

Informatievoorziening

De decentralisaties gaan gepaard met een majeure operatie ten aanzien van informatiesystemen, maar zeker ook informatiebeveiliging en privacy. Een groot afbreukrisico is dat informatie van cliënten door meer personen kan worden geraadpleegd of gemuteerd, dan de personen die daar vanuit hun functie toe geautoriseerd zijn. Daarnaast is de beschikbaarheid van informatie cruciaal om vanaf 1-1-2015 ook daadwerkelijk operationeel te kunnen zijn. In het bijzonder vragen wij uw aandacht voor de geautomatiseerde gegevensuitwisseling met ketenpartners.

2 Wat zijn onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen?

2.2 Bestuurlijke aandachtspunten

Grondexploitatie parameters

Diverse paramaters (rente, opbrengstenstijging, kostenstijging, uitgiftetempo, et cetera) zijn zeer bepalend voor de verwachte financiële uitkomst van de grondexploitaties. De gehanteerde parameters zullen naar wij hebben vernomen gelijk zijn aan die voor 2013 en zijn in de basis plausibel. Van belang is om voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole 2014 na te gaan of de parameters nog actueel zijn en wat de eventuele impact is van een verandering in de parameters (inclusief uitgiftetempo en gehanteerde grondprijzen). Hiernaast zal een actualisatie moeten plaatsvinden van de verwachtingen (politiek en claimgevoeligheid) rondom de ontwikkeling van de projecten Elzenbosch, Lombok en Eertbeek.

In februari zullen de hernieuwde planexploitaties beschikbaar zijn.

Ontwikkelingen 2014

Het college heeft halverwege 2013 de structuurvisie aangepast ten aanzien van de projecten Elzenbos en Lombok. De raad heeft haar gevoelens hierover in december 2013 kenbaar gemaakt. Deze aanpassing heeft een mogelijk effect op de overeenkomsten die gesloten zijn met de verschillende contractpartijen. Als gevolg van dit mogelijk effect is het risicoprofiel van de projecten verder toegenomen. Wij adviseren u gelijk aan vorig jaar een toelichting op te nemen in de jaarrekening (naast opname in de risicoparagraaf) om daarmee de gebruiker te informeren over de onzekerheden.

Outsourcing salarisadministratie in 2015.

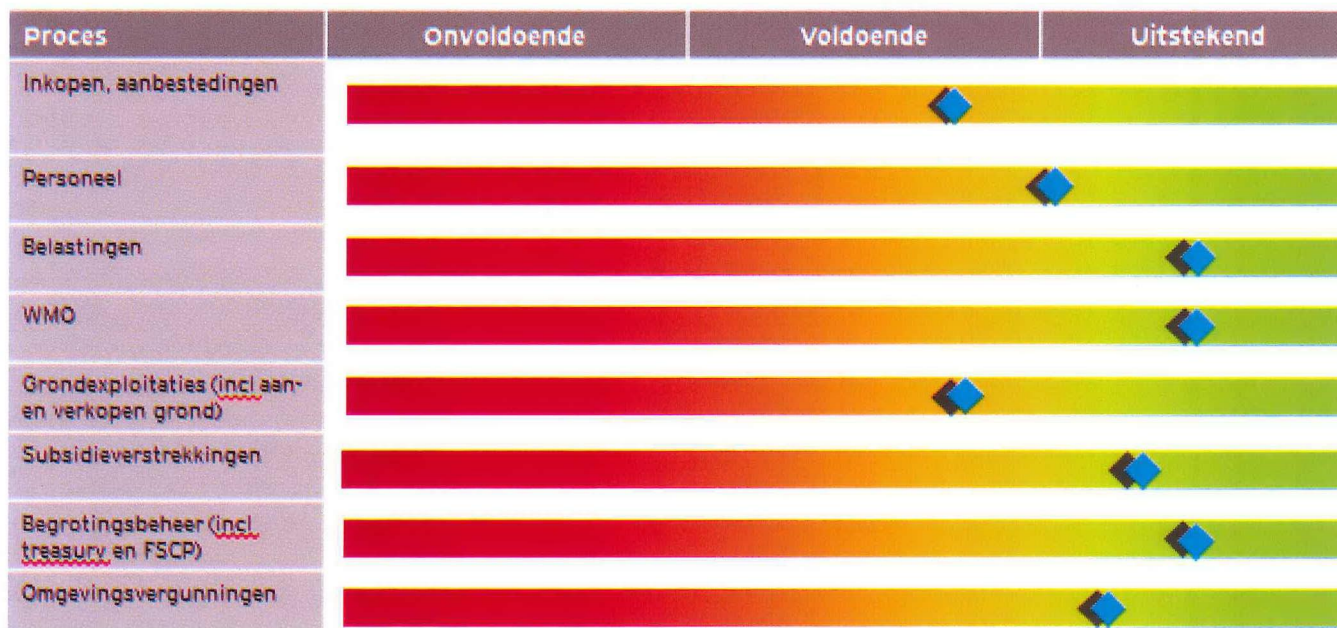
Gemeente Brummen gaat per 1 januari samenwerken met de gemeente Voorst ten aanzien van de salarisadministratie. Gemeente Voorst gaat de salarisadministratie voeren voor de gemeente Brummen. Momenteel is uw gemeente bezig met de voorbereidingen van de transitie. Voor de transitie wordt u begeleid door een professional. Wij vestigen graag de aandacht op uw verantwoordelijkheden. U bent als gemeente altijd onverminderd verantwoordelijk voor alle baten en lasten die door uw exploitatie lopen. Dit betekent dat u zelf verantwoordelijk bent voor de personeelslasten die u verantwoord ongeacht dat de salarisadministratie bij een derde wordt gevoerd. Wij adviseren u daarom om een helder en toepasbare verantwoordingscyclus in te richten waardoor u als gemeente in staat bent een deugdelijke controle uit te voeren op de personeelslasten specifiek voor uw gemeente.

**Waar staat de
gemeente?**

3 Waar staat de gemeente?

3.1 Procesbeoordeling en bedrijfsvoeringsmonitor

- Rood** Het proces voldoet niet aan de te stellen eisen. Veel aandachtspunten voor verbetering.
- Oranje** Het proces voldoet voor een belangrijk deel niet aan de te stellen eisen. Meerdere verbeterpunten.
- Geel** Het proces voldoet nagenoeg geheel aan de te stellen eisen. Enkele verbeterpunten.
- Groen** Het proces voldoet geheel aan de te stellen eisen. Beperkte ruimte tot verbetering.

 Voorgaand jaar
 Huidig jaar

3 Waar staat de gemeente?

3.2 Voortgang interne controle

Nog uit te voeren interne controle werkzaamheden

Wij hebben vastgesteld dat door u slagen zijn gemaakt ten aanzien van het tijdig uitvoeren van de verbijzonderde interne controle. U hebt de werkzaamheden in overeenstemming met uw planning volledig uitgevoerd.

Voor de 2^e helft van 2014 dienen conform planning de volgende controlewerkzaamheden nog te worden opgepakt:

- ▶ Controle van 15 additionele inkoopfacturen.
- ▶ Controle van 7 additionele WMO dossiers.
- ▶ Controle van het proces burgerleges.

In overleg met de gemeente zullen wij de aanvullende werkzaamheden in januari verder beoordelen.

Aanbestedingswet 2012 en Europese aanbestedingen

Per 1 april 2013 is de Aanbestedingswet 2012 in werking getreden. In deze wet zijn grensbedragen voor enkelvoudig, meervoudig en nationale aanbestedingen opgenomen (naast de al bestaande drempelwaarde voor Europese aanbesteding).

In de Aanbestedingswet wordt verwezen naar de Gids Proportionaliteit, die voorschriften bevat ten aanzien van de te volgen aanbestedingsprocedure. Een belangrijk element in de Gids Proportionaliteit is dat de keuze voor de aanbestedingsprocedure gemotiveerd (en gedocumenteerd) moet worden.

Wij constateren dat uw gemeente zich voldoende bewust is van de regelgeving rondom inkoop en aanbesteding en in het bijzonder de nieuwe aanbestedingswet.

Gelijk aan voorgaande jaren is het noodzakelijk om (verbijzonderde) interne controle uit te voeren op de Europese aanbestedingen die zijn gedaan.

3 Waar staat de gemeente?

3.3 De inrichting van uw interne controle

Algehele aanpak interne controle

Ten aanzien van de interne controle hanteert de gemeente een risicogerichte benadering. Om de risico's te kunnen beheersen, worden per vastgesteld risico enkele interne beheersingsmaatregelen gedefinieerd. Daarbij heeft de gemeente Brummen onderscheid gemaakt tussen interne beheersingsmaatregelen in het proces en de verbijzonderde interne controle, waarbij wordt getest of de interne beheersingsmaatregelen in de processen goed worden uitgevoerd en daardoor effectief zijn. Het uitgangspunt voor de reguliere interne controle zijn de significante bedrijfsprocessen.

Zoals blijkt uit de bedrijfsvoeringsmonitor voldoen alle processen aan de daaraan gestelde eisen. Bij enkele processen zijn enige verbeterpunten aan te merken, maar over het algemeen zijn de processen als voldoende tot goed beoordeeld. Wij merken verder op dat de evaluatie van de processen overeenkomt met 2013, de processen, de daarin getroffen beheersmaatregelen en de werking van deze beheersmaatregelen zijn overeenkomstig met 2013.

IT-aspecten maken geen onderdeel van de verbijzonderde interne controle uit

Voor een goede interne beheersing van de risico's in deze bedrijfsprocessen dienen de interne beheersingsmaatregelen zo veel mogelijk onderdeel te zijn of te worden van de bedrijfsprocessen. De uitvoering van de interne beheersingsmaatregelen in de processen leidt tot reguliere interne controlewerkzaamheden. Wij hebben vastgesteld dat de IT-aspecten zoals geautomatiseerde beheersingsmaatregelen in applicaties alsook generieke IT-controls, waaronder informatiebeveiliging, change management, back-up en recovery, nog geen deel uitmaken van de (verbijzonderde) interne controle. Wij adviseren u om de controle op de generieke IT-controls onderdeel te laten worden van uw interne controle.

Veel (verbijzonderde) interne controles zijn reeds door de gemeente uitgevoerd; Wij voeren een 100% reperformance uit op de items die bij de interne controle zijn gecontroleerd. Hierbij komen wij zelfstandig tot conclusies omtrent de interne beheersing. Wij voeren een 100% reperformance uit omdat wij op basis van de vereisten van COS610 (zie paragraaf 3.6) onvoldoende mogelijkheden zien om te steunen op de werkzaamheden van de VIC.

Samenvattend concluderen wij ten aanzien van de interne beheersing:

- ▶ Een uniforme inventarisatie/vastlegging van de belangrijkste risico's en beheersingsmaatregelen om deze risico's af te dekken per proces heeft plaatsgevonden.
- ▶ Conform planning waren nog niet alle processen ten tijde van onze interim-controle volledig afgerond.
- ▶ Het proces Burgerleges kent een materiele opbrengstenstroom, de controle op dit proces zal nog worden uitgevoerd.

3 Waar staat de gemeente?

3.4 Automatisering

Data privacy

Dataprivacy betreft het aspect binnen de IT om te bepalen welke data binnen IT-systemen mag worden gedeeld met anderen. Voor gemeenten betreft dataprivacy een belangrijk aandachtspunt doordat zij in hun systemen beschikken over een grote diversiteit aan persoonsgegevens zoals foto's, e-mailadressen, bankgegevens en medische gegevens.

Met de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp) wordt in Nederland de privacy van de burgers beschermd. Binnen de Wbp wordt onderscheid gemaakt tussen persoonsgegevens en gevoelige gegevens, ofwel speciale gegevens. Onder deze categorie vallen onder andere gegevens met betrekking tot geloof, afkomst en gezondheid. Voor deze speciale gegevens gelden strengere regels. De huidige wetgeving ten aanzien van de bescherming van persoonsgegevens wordt naar verwachting in 2016 aangescherpt door vernieuwde Europese wetgeving. De belangrijkste wijziging is dat forse boetes opgelegd kunnen worden in het geval gemeenten zich niet houden aan de nieuwe wetgeving. Andere aandachtspunten zijn dat de verwerking van persoonsgegevens alleen mag na nadrukkelijke toestemming van de burger, dat burgers persoonlijke data mogen laten vernietigen (right to forget) en dat er een meldplicht komt waarbij geldt dat een privacylek binnen 24 uur moet worden gemeld.

Omdat binnen de publieke sector veel gebruik gemaakt wordt van privacygevoelige gegevens, is het belangrijk te bepalen wanneer u gegevens mag verwerken en welke plichten uw organisatie, en welke rechten burgers hebben ten aanzien van persoonsgegevens.

Informatiebeveiliging

Binnen de overheid is de noodzaak om informatiebeveiliging op orde te brengen in de afgelopen jaren scherp verhoogd door belangrijke ontwikkelingen als decentralisaties, zaakgericht werken, ketensamenwerking en wijzigingen in privacy- en regelgeving. Ook is de bewustwording van burgers over informatieveiligheid verhoogd, mede veroorzaakt door beveiligingsincidenten als Diginotar, Lektobert en Dorifel. De noodzaak van informatiebeveiliging positioneert zich hierdoor als een belangrijk bedrijfsrisico in de informatiehuishouding van gemeenten. Het is daarbij van belang dat binnen uw gemeente dagelijkse aandacht wordt besteed aan informatieveiligheid en privacy van de processen waarin (burger)gegevens worden geregistreerd en uitgewisseld.

Wij adviseren u om bij de diverse activiteiten die nu plaatsvinden, ten aanzien van informatiebeveiliging, minimaal de volgende aandachtspunten mee te nemen:

- ▶ Heeft u inzicht in wat de impact is op uw gemeente, maar ook op de publieke sector binnen Nederland, indien zich een beveiligingsinbraak voordoet bij uw organisatie?
- ▶ Heeft u zowel de interne als externe bedreigingen overwogen bij de aansluiting tussen uw beveiligingsstrategie en de inspanning die uw organisatie levert aan het beheersen van beveiligingsrisico's?
- ▶ In hoeverre zijn uw uitgaven in verhouding tot het beheersen van de belangrijkste beveiligingsrisico's?
- ▶ Heeft u voldoende inzicht in uw risicobereidheid om op gecontroleerde wijze risico's te durven nemen?
- ▶ In hoeverre sluit uw risicobeheersingsstrategie aan op uw bedrijfsstrategie?

3 Waar staat de gemeente?

3.5 Nieuwe wet- en regelgeving

Nieuw totaal bezoldigingsmaximum WNT II	Het nieuwe (totale) bezoldigingsmaximum in de WNT II is gelijk aan 100% van het ministersalaris, wat een bezoldiging is van € 169.245,- (per 1 januari 2015). In 2013 en 2014 was dit bedrag gelijk aan 130% van het ministersalaris. Dit is voor 2014 een bezoldiging van € 230.474,-. Het bedrag van € 169.245,- is als volgt opgebouwd: (i) € 144.108,- beloning, (ii) € 8.263,- belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen, € 16.874,- pensioenbijdrage. De fiscale bijtelling door privégebruik van de leaseauto blijft bezoldiging voor de WNT. Dit in tegenstelling tot wat in het Voorontwerp is genoemd.
---	---

3.6 Uitvoering en bevindingen verbijzonderde interne controles

Regelgeving voor het gebruik maken van de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle in 2013 aangescherpt	<p>In het kader van onze jaarrekeningcontrole maken wij - voor zover mogelijk - gebruik van de door u uitgevoerde verbijzonderde interne controles. Bij het gebruik maken van deze werkzaamheden is de Nederlandse Standaard 610 (voor accountants) "gebruikmaken van de werkzaamheden van interne auditors" van toepassing. Deze standaard is in 2013 aangescherpt. De standaard houdt onder meer in dat wij de voor de voor ons relevante, door de verbijzonderde interne controle afdeling uitgevoerde werkzaamheden evalueren en testen om ons ervan te overtuigen, dat de werkzaamheden toereikend zijn voor onze doelstellingen en om vast te stellen welke eigen werkzaamheden onze eigen professionals moeten uitvoeren.</p> <p>Daarnaast stelt deze standaard eisen aan de kwaliteit en inrichting van de interne controle afdeling voor wat betreft:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Objectiviteit 2. Deskundigheid 3. Systematische en gedisciplineerde aanpak. <p>De mate waarin wij gebruik kunnen maken van de werkzaamheden van uw interne controle afdeling is afhankelijk van de beoordeling van de verbijzonderde interne controle afdeling op de bovengenoemde criteria.</p>
Conclusie	<p>Op basis van onze kennis van de huidige kwaliteit en inrichting van de verbijzonderde interne controle maken wij met ingang van 2014 in mindere mate dan voorheen gebruik van de door uw medewerkers uitgevoerde werkzaamheden en voeren wij zelfstandig meer werkzaamheden uit. Deze conclusie vloeit met name voort uit de beoordeling van de objectiviteit, de mate van onafhankelijkheid en deskundigheid waaraan zeer stringente eisen zijn verbonden.</p>

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

4 Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

4.1 Aandachtspunten jaarrekeningcontrole

Inleiding	<p>In dit hoofdstuk vragen wij aandacht van uw organisatie voor de accenten en belangrijke aandachtspunten wat betreft de jaarrekeningcontrole. Een aantal van de onderstaande zaken zijn reeds opgenomen in de planning voor de jaarrekening 2014, maar verdienen ons inziens aanvullende aandacht. Andere zaken zullen wij apart met de organisatie communiceren.</p>
Kredietwaardigheid verbonden partijen	<p>Mede door de huidige omstandigheden kan het risicoprofiel van uw verbonden partijen en deelnemingen soms razendsnel veranderen. Ook uw gemeente heeft verschillende verbonden partijen en deelnemingen met een verhoogd risicoprofiel. Vanuit onze rol als accountant zullen wij tijdens de controle van jaarrekening beoordelen of er sprake is van een (duurzame) lagere waarde van deze deelnemingen en onderliggende leningen. Daarnaast zullen wij extra aandacht schenken aan de overwegingen van de gemeenten ten aanzien van de waardering van het (krediet) risico op de rekening-courant, garantstellingen en vermogensposities van deze deelnemingen en verbonden partijen.</p> <p>Wij verzoeken u per jaareinde een uitgebreide analyse ten aanzien van de waardering en kredietwaardigheid van uw deelnemingen en verbonden partijen op te stellen. Uit deze zichtbare analyse dient te blijken dat de waardering van de door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalbijdragen juist is opgenomen in de jaarrekening.</p>
Aandachtspunten SiSa 2014	<p>De verantwoording van de subsidieregelingen waarop het SiSa-regime van toepassing is, blijft een actueel onderwerp voor medeoverheden en het Rijk. Als gemeente bent u zelf verantwoordelijk voor het volledig invullen van de SiSa-verantwoording. Een adequate interne controle (gebaseerd op risico-analyse) en dossiervorming is daarom essentieel, ook omdat het Rijk zich steeds strenger opstelt in situaties waarin de SiSa-verantwoording niet volledig is ingediend. Er is derhalve steeds minder ruimte voor fouten door:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Hanteren Word-templates EY ▶ Opstellen risicoanalyse per regeling. ▶ Identificeren risicoanalyse per regeling. ▶ Zichtbare rechtmatigheidstoetsing. ▶ Tijdige aanlevering verantwoordingsinformatie (voor balanscontrole). ▶ Tijdige verantwoording uitvoerende instellingen voor SiSa-regelingen die op afstand zijn gezet. ▶ Vastleggen in SiSa-controledocumentatie welke werkzaamheden de gemeente heeft uitgevoerd om rechtmatigheid vast te stellen van gelden verstrekt aan uitvoerende instellingen.

Bijlage 1

Totaaloverzicht bevindingen en voortgang

Opvolging management letter bevindingen 2013

Bijlage 1

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling. Het overzicht geeft de ontwikkeling van het aantal bevindingen ten opzichte van 2013 weer.

Nr. 2014	Proces	Bevinding	Opvolging bevinding
1.	Memoriaalboekingen	4-ogen principe bij het opstellen en doorvoeren van memoriaalboekingen.	Wij hebben geconstateerd dat het 4-ogen principe in de reguliere procesgang is opgenomen. Uit onze test blijkt echter dat het 4-ogen principe nog niet op elke memoriaalboeking zichtbaar is.
2.	Crediteuren stamgegevens	Interne controle op wijzigingen crediteuren stamgegevens.	Over 2013 heeft u deze werkzaamheden tijdig uitgevoerd. Over 2014 zult u deze interne controle nog voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole uitvoeren.
3.	Inkoop en aanbesteding	Volledigheid contractenregister.	De volledigheid van het contractenregister kan niet worden gegarandeerd, dit is overeenkomstig aan voorgaand jaar.
4.	WMO	Achterstand verwerking RIWIS facturen.	Deze situatie is niet meer van toepassing in 2014.
5.	Verbonden partijen	Aandacht voor de kredietbeoordeling van verbonden partijen.	Deze aanbeveling is adequaat opgevolgd.
6.	Uren schrijven	Tijdigheid van het schrijven en autoriseren van uren.	Wij merken op dat er binnen de gemeente aandacht is voor het tijdig autoriseren van uren. Wij hebben echter geconstateerd dat er tijdens onze controle nog uren niet waren geautoriseerd die enkele weken eerder verantwoord waren.
7.	Uren schrijven	Uitvoeren IC uren schrijven.	Over 2013 heeft u deze werkzaamheden tijdig uitgevoerd. Over 2014 zult u deze interne controle nog voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole uitvoeren.
8	Declaraties	Interne controle op declaraties van het bestuur uitvoeren.	Over 2013 heeft u deze werkzaamheden tijdig uitgevoerd. Over 2014 zult u deze interne controle nog voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole uitvoeren.

Bijlage 2

Gedetailleerde bevindingen en aanbevelingen

Betaling mandaat voor de applicatiebeheerders

Bijlage 2

Bevinding 1	Getrouwheid	Sector	Concern/Alle
Jaar van constatering	2014	Kans op voordoen risico	Middel
Proces	Algemeen	Omvang risico	Hoog

Bevinding en/of constatering

Wij hebben geconstateerd dat de applicatiebeheerders in het pakket Key2Finance ook het mandaat tot het verrichten van betalingen hebben.

Risico/gevolg

Door deze combinatie van bevoegdheden en technische mogelijkheden in de Financiële administratie, vormen de applicatiebeheerders een potentieel risico op het onrechtmatige onttrekking van middelen uit de organisatie.

De Applicatiebeheerders hebben namelijk de technische mogelijkheid om inkoopfacturen te autoriseren, crediteuren stamgegevens te muteren en betalingen uit te voeren. Hierbij dient vermeld te worden dat betalingen altijd door twee medewerkers worden geautoriseerd.

Advies

Wij adviseren u de betaalbevoegdheden te heroverwegen of de toekenning van de rol applicatiebeheerders aan de betaalbevoegden te heroverwegen.

Ook zouden wij u willen adviseren om de gewijzigde bankrekening nummers in 2014 te beoordelen waarbij gelet wordt op onbekende wijzigingen.

4 ogen principe doorboeken memoriaalboekingen

Bijlage 2

Bevinding 2	Rechtmatigheidsbeheer	Sector	Concern/Alle
Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Proces	Algemeen	Omvang risico	Middel

Bevinding en/of constatering

Wij hebben geconstateerd dat de procedure ten aanzien van het initiëren, boeken en controleren van memoriaalboekingen in 2014 is aangepast. Naar aanleiding van onze management letter 2013 hebt u ervoor gezorgd dat er een 4-ogen principe plaatsvindt bij het boeken van memoriaalboekingen. Hierbij controleert een tweede medewerker of de memoriaalboeking juist is doorgevoerd. Wij hebben een deelwaarneming uitgevoerd op de memoriaalboekingen van 2014. Hierbij hebben wij vastgesteld dat het 4-ogen principe in enkele gevallen wordt toegepast, echter is dit nog niet bij alle memoriaalboekingen het geval.

Risico/gevolg

Het risico bestaat er fouten ontstaan in de verantwoording doordat memoriaalboekingen niet worden gecontroleerd door een tweede medewerker.

Advies

Wij adviseren u blijvend aandacht te hebben voor het 4-ogen principe bij het doorvoeren van memoriaalboekingen

Uw aanvullende werkzaamheden

Uitvoeren van een steekproef op de verantwoorde memoriaalboekingen in 2014 waarbij de juistheid en de rechtmatigheid moet worden vastgesteld.

Volledigheid contractenregister

Bijlage 2

Bevinding 3	getrouwheid	Sector	Concern/Alle
Jaar van constatering	2013	Kans op voordoen risico	Middel
Proces	Algemeen	Omvang risico	Middel

Bevinding en/of constatering

Wij hebben geconstateerd dat de volledigheid van het contractenregister niet kan worden gewaarborgd. Het blijkt lastig om een procedure te ontwikkelen die leidt tot een volledig contracten register. Hierbij geeft u aan dat het lastig is om alle contracten die in het verleden gesloten zijn te identificeren.

Risico/gevolg

Als gevolg van een onvolledig contractenregister is het onmogelijk om dit register te hanteren als basis voor de controle op de aanbestedingen (vallend binnen de kaders van de nationale- en Europese wetgeving).

Advies

Wij adviseren u om net zoals in 2013 een inkoopscan uit te voeren op de crediteurenadministratie (met gebruikmaking van de CPV code). De scan is erop gericht om betalingen te identificeren die mogelijkerwijs in aanmerking zouden moeten komen voor de aanbestedingswet. Het is van belang om van deze betalingen vast te stellen of deze op rechtmatige wijze tot stand zijn gekomen. Wij geven u hierbij mee dat het grensbedrag in 2014 is verlaagd naar € 25.000,- als gevolg van de nationale aanbestedingswet die momenteel voor het tweede jaar actief is.

Uw aanvullende werkzaamheden

Uitvoeren van een inkoopscan op alle crediteuren (CPV code) met een besteding >€ 25.000,-. Wij vragen u vast te stellen of deze betalingen in aanmerking zouden moeten komen voor aanbestedingen en zo ja of deze op een rechtmatige wijze zijn aanbesteedt.

Bijlage 3

Reikwijdte en controleaanpak

Reikwijdte en controleaanpak

Bijlage 3

Reikwijdte werkzaamheden

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Controleaanpak

In overeenstemming met de wet resulteert onze accountantscontrole in het afgeven van een controleverklaring zowel met betrekking tot de rechtmatigheid van het financieel beheer (Worden de financiële beheershandelingen conform de van toepassing zijnde wet- en regelgeving verricht?) als met betrekking tot de getrouwheid (het getrouwe beeld van de financiële positie en het saldo van de baten en lasten).

Onze controle valt globaal uiteen in een tweetal momenten. Bij de tussentijdse controle is de focus gericht op het toetsen van de door ons als significant aangemerkte processen binnen de gemeente Brummen, terwijl bij de eindejaarscontrole de posten in de jaarrekening centraal staan. De identificatie van de significante processen vindt plaats op basis van risicoanalyse.

Bij onze tussentijdse controle hebben wij, voor zover mogelijk, de opzet van deze processen in kaart gebracht (Hoe is de administratieve organisatie en de interne controle ingericht?) en vervolgens het bestaan van deze processen vastgesteld (Worden de procedures zoals beschreven ook in de praktijk gebracht?).

Om uiteindelijk te kunnen steunen op de interne controlemaatregelen zoals die in de processen zijn opgenomen, dienen wij ten slotte vast te stellen dat deze maatregelen gedurende het gehele jaar hebben gewerkt (het toetsen van de werking).

Hierbij steunen wij op de interne controlewerkzaamheden zoals deze door uw interne controle-functionarissen worden uitgevoerd.

De werkzaamheden zijn momenteel onder handen. In deze managementletter rapporteren wij u de status hiervan.

Op het moment dat de interne controlewerkzaamheden zijn afgerond, voeren wij hierop een review uit en signaleren wij eventuele tekortkomingen. In het verslag van bevindingen naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole komen de (eventueel) hieruit voortvloeiende significante bevindingen aan bod.

Reikwijdte en controleaanpak

Bijlage 3

Reikwijdte werkzaamheden

In het kader van de door de raad aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente Brummen brengen wij u hierbij verslag uit van de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de tussentijdse controlewerkzaamheden die wij onlangs hebben uitgevoerd.

Bij de jaarrekeningcontrole maken wij mede gebruik van de administratieve organisatie en het daarvan deel uitmakende systeem van interne controle van uw gemeente. In dit verband hebben wij de opzet en het bestaan van de administratieve organisatie op een aantal door ons noodzakelijk geachte punten onderzocht. Wij wijzen u erop dat onze controle niet was gericht op het vormen van een oordeel over de administratieve organisatie als zodanig. De in deze managementletter opgenomen bevindingen kunnen dan ook niet als limitatief worden beschouwd.

Onze werkzaamheden zijn erop gericht een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2014 van de gemeente Brummen. Zij zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. De bevindingen in deze brief zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen hebben opgeleverd voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan hebben wij u daarover onmiddellijk gerapporteerd.

Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelsonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	>1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	>3% < 10%	≥ 10%	-

Op basis van de begroting 2014 van de Gemeente Brummen betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van € 403.560,- en een totaal van onzekerheden van € 1,2 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.